Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

SLÖJDUNDERVISNINGSBLAD

från

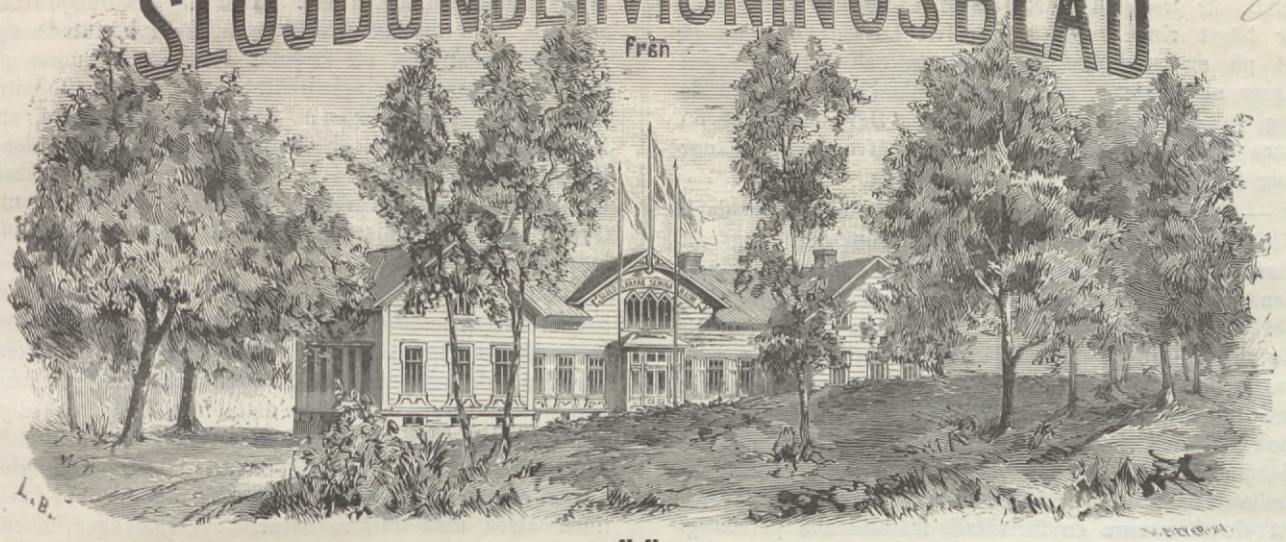

NÄÄS.

Tidning för pedagogisk slöjd och friluftslek.

Adertonde årgången. N:o 4 (204). Redaktör: Otto Salomon. Nääs, Floda Station. (Tryckt 22/4) 1902.

Småprat.

IV.

— Mina åsikter nu, svarade Palm, hafva alls icke något att göra med mina åsikter förr. I likhet med landshöfdingen grefve Eric Sparre är jag tacksam för hvarje dag jag blir klokare.

— Nåväl, fortfor Vidlund. När i början af 1870-talet slöjdskolor först upprättades i vårt land, fanns icke en tillstymmelse till, hvad man skulle kunna kalla metodisk undervisning i slöjd. I afseende på de arbeten, som förelades lärjungarne, tog man ingen hänsyn till hvad som *kunde* utföras, blott till hvad som *borde* utföras. Hade skolan fått beställning på ett bord, så måste ett sådant förfärdigas; hade man behof af ett skåp, vips måste lärjungarne taga itu med ett dylikt. Ännu tydligare framträdde detta missförhållande, då det för skolan gällde det viktigaste af allt, nämligen att deltaga i en utställning, ty då måste man med all kraft arbeta på sådant, som på ett efter den tidens uppfattning värdigt sätt kunde representera skolan och förskaffa den ett mycket eftersträfvadt pris.

— Men, frågade Larsson, kunde verkligen barnen utan tillbörliga förutsättningar göra dessa bord, stolar, skåp och andra svåra arbeten?

— Nej, naturligtvis kunde de icke detta, och därföre inträffade ett utaf de tu: antingen fingo verkligen barnen pröfva sina krafter på att utföra arbetena, men dessa blefvo då praktiskt taget i det närmaste värdelösa, eller ock måste arbetena helt eller delvis utföras af de s. k. lärarne, medan lärjungarne fingo spela rollen af handtlangare eller åskådare, om de icke, som äfvenledes lär hafva varit fallet, rent af blefvo utskjutsade för att icke vara till hinders. Jag har hört, att i drömmarna om »framtidens skola» äfven ingår, att barnen vid slöjdandet skulle få utföra hvad som helst utan att bindas af modellserier eller dylikt. Man behöfver förvisso icke vara profet för att kunna visa följderna af ett sådant tillvägagående; man behöfver endast peka på, hvad erfarenheten i detta hänseende redan lärt, nämligen antingen bristande förmåga att utföra ett närmelsevis godt arbete eller ock bristande självständighet i att utföra arbetet. Lika litet som Ellen Key skulle kunna skrifva sin bok »Barnets århundrade» utan att förut hafva studerat Rousseau och genom träget föregående skriftställeri hafva skaffat sig herradöme öfver formen, lika litet får man af ett barn kräfva utförandet af ett närmelsevis välgjordt skåp, innan det genom föregående lättare arbeten skaffat sig de härtill nödiga förutsättningarna: kännedom om verktyg och bearbetningssätt samt förmåga att kunna öfvervinna de med utförandet förknippade tekniska svårigheterna.

Det var mot denna planlöshet, detta slumpens herravälde öfver slöjdundervisningen, som man på Nääs vände sig. Ganska tidigt, och säkerligen tidigare än på något annat ställe, fick man där ögonen öppna för den så nära till hands liggande sanningen, att vid undervisningen i slöjd, lika så väl som vid undervisning i andra ämnen, arbetet borde ske efter en bestämd plan, och att samma regler, som följas eller borde följas vid planmässig undervisning på andra områden, också borde finna sin tillämpning på slöjdens.

Här afbröt Palm, sägande: — Som herrarne torde hafva hört, erkände nyss Vidlund själf, att den Nääska uppfinningen låg nära till hands; mig synes det då, att jag har rätt i mitt påstående, att då metodiska tillvägagående och generellt giltiga metodiska principer sedan sekler varit tillämpade, Nääs icke har någon förtjänst i detta afseende.

— Nej, inföll Berglund, naturligtvis inte mera än Columbus hade, då han visade, huru ägget skulle ställas på den spetsiga ändan. Den konsten kunna ju både Palm och jag nu utföra fullt så bra, ja kanske ännu ett strå hvassare, men då Columbi samtida pröfvade på saken, så lär det hafva blifvit af alltsammans, om än icke en fullt färdig pannkaka, så dock ett försvarligt uppslag till en sådan.

— Intet hade väl dock egentligen behöft hafva hindrat mig, menade Dalsjö, att göra samma märkvär-

diga upptäckt rörande ett metodiskt anordnande af slöjden, och, då detta ju mycket väl kunde hafva skett, är det självklart, att den förtjänst Nääs haft är högst ringa. Om exempelvis Larsson och jag gå ut på en promenad tillsammans, och det på vägen ligger en hästsko, som Larsson plockar upp, så kunde jag ju gjort alldeles detsamma. Det synes mig då vara fullkomligt i sin ordning, om äfven jag tillräknar mig förtjänsten af denna upplockning.

— Knappast, genmälde Berglund, ty det är dock alltid den skillnaden mellan Larsson och dig, att medan han såg hästskon, beslöt sig för att taga upp den och verkligen tog upp den, så är det möjligt för det första, att du alls icke lade märke till föremålet, för det andra att du väl lade märke därtill men icke ansåg det värdt besväret med upplockningen, eller för det tredje att du såg hästskon och ville taga upp den men — och detta är fullt säkert — icke gjorde så. Någon skillnad är det väl ändå i detta hänseende mellan Larsson och dig, hvilket dock icke hindrar, att du kan vara en förtvifladt framstående personlighet i alla fall.

— Om ni går på så här, komma vi ju alldeles vid sidan af själfva frågan, som gäller Nääsmetoden och dess uppkomst. Med herrarnes tillåtelse vill jag därföre fortsätta, sade Vidlund.

— Låt mig först få inflicka en fråga, afbröt Larsson. Enligt Vidlunds framställning skulle före Nääsmetodens uppkomst ingenstädes planmässig slöjdundervisning bedrifvits. Men hur var förhållandet i Finland, där slöjd bedrefs på seminarier och i folkskolor, långt innan vi här i Sverige kommo dithän?

— Det är sant, att slöjd infördes på seminariet i Jyväskylä redan vid dess öppnande 1863, och att finska folkskolestadgan af 1866 bestämmer, att i landsbygdens folkskolor gossarne skola öfvas i slöjd. Denna obligatoriska slöjdundervisning fortfor dock länge att vara en bestämmelse blott på papperet, så att ännu 1877 bedrefs slöjdundervisning för gossar i endast omkring två tredjedelar af då upprättade folkskolor på landet. Jag har detta af en finsk seminarielektor, med hvilken jag för några år sedan sammanträffade på Nääs. Han sade mig äfven, att någon metodisk slöjdundervisning näppeligen förekom i Finland förrän in på 1880-talet, och att dess införande i icke ringa grad kan tillskrifvas svenskt inflytande, emedan rätt många finska lärare och lärarinnor då deltagit i kurser på Nääs.

— Tack för upplysningen och fortsätt nu.

— Som sagdt; det var mot den öfverallt härskande planlösheten vid undervisningen i slöjd, man först på Nääs vände sig. I stället för att låta barnen utföra hvilka arbeten som helst, vare sig förutsättningar härtill funnos eller icke funnos, så grep man sig verket an med att utvälja ett visst antal föremål och söka ordna dem efter svårighetsgraden vid utförandet, och på så sätt uppstod den första modellserien. Efter några års försök på Nääs blef denna modellserie 1877 offentligen utställd. När själfva *uttrycket* »Nääsmetoden» först kom till användande, därom vet jag icke något bestämdt, men..

— Ja, afbröt Dalsjö ifrigt, då har du naturligtvis inte heller reda på, när den s. k. Nääsmetoden uppkom, ty det ena hänger väl i hop med det andra.

— Ja, sade Berglund, naturligtvis hänger det ena ihop med det andra, men på samma sätt som *namnet* »björk» hänger ihop med trädet därborta och *namnet* »stol» hänger ihop med det föremål, på hvilket jag för tillfället placerat min värda person. Det är ju så klart som hennes öga, att det benämnda måste hafva funnits och detta i många fall ganska länge, innan det fått namn. Eller kanske Dalsjö tror, att den, som uppfann skottkärran, först beslutade sig för att konstruera ett föremål, som skulle kunna gå under benämningen »skottkärra», och sedan tog itu med själfva uppfinningen? Säkert är åtminstone, att både stockar, apor och åsnor funnits till i världen, långt före man både i det ena eller andra språket fått något namn på dessa, som Palm väl skulle uttrycka sig — organismer. Men låt oss nu höra Vidlunds fortsättning.

— Jo, det var detta jag just ville säga, att till en början *Nääsmetoden* strängt taget betydde detsamma som *slöjdmetoden*, emedan Nääsmetoden egentligen var den *enda* slöjdmetoden. Det torde nämligen icke vara svårt visa — jag har detta från fullt trovärdigt håll — att man till en början använde uttrycket *Nääsmetoden* för att beteckna ett vid slöjdundervisningen tillämpadt planmässigt förfarande. Vid den tiden stred man därföre naturligtvis väldeligen, huruvida en dylik planmässighet vid slöjdundervisningen vore, hvad man kallade och kanske ännu kallar, *praktisk*. De dåvarande motståndarne till Nääsmetoden ville nämligen hålla före, att slöjden såsom ett praktiskt ämne också borde praktiskt bedrifvas, hvarmed de särskildt afsågo, att den skulle handhafvas ungefär på samma sätt, som af ålder varit fallet, det vill säga, att lärjungarne först skulle öfva sig med att på ett närmelsevis skapligt sätt handtera verktygen och sedan med eller utan lärarens hjälp försöka utföra för tillfället önskvärda arbeten. Att öfvergå till Nääsmetoden betydde därföre den tiden ungefär detsamma som att bryta med detta gamla så kallade praktiska men i själfva verket planlösa förfaringssätt och söka följa en bestämd plan, en metod. Men Palm har visst något att säga, åtminstone sitter han och vrider på sig likt en skolpojke, som väntar på att blifva tillfrågad.

— Rätt gissadt. Det skulle nämligen intressera mig få höra, hvad Vidlund, som tyckes hafva tagit försvaret af Nääs och Nääsmetoden på entreprenad, afser med uttrycken »till en början» och »på den tiden». Dessa uttryck synas mig alltför mycket vaga och alltför litet distinkta.

— Jag kan svårligen uttrycka mig mera bestämdt, emedan årtal, månad och dag icke äro mig själf bekanta. Jag har emellertid hört, att man nu som bäst håller på med att samla och bearbeta materialierna till en historisk framställning öfver Näässystemet och Nääsmetoden, så att Palm väl i sinom tid torde kunna få sin vetgirighet i detta hänseende tillfredsställd. Hvad för öfrigt dylika tidsbestämmelser vidkommer, så tror jag för min del, att dylika, såvida det icke särskildt gäller sådana fakta, som exempelvis när en person föddes eller dog, när en konung tillträdde regeringen, när ett slag stod, när en lärare tog afgångsexamen, när en skola högtidligen invigdes och annat likartadt, städse måste blifva mer eller mindre sväfvande. Skulle jag sålunda nu vilja fråga dig Palm, när du först kunde läsa rent, eller dig Berglund, när du på allvar började med att omsorgsfullt sköta dina granna mustascher, så misstänker jag, att ni båda skulle nödgas komma fram med sväfvande uppgifter. Men för att nu återgå till ämnet, så ville jag framhålla, att Nääsmetoden i förstone icke var någon bestämd modellserie utan fastmer, om jag så skulle uttrycka mig, en bestämd tankegång. Själffallet är emellertid, att denna till en början endast var skarp till sina gränslinjer men däremot ganska dunkel till sina detaljer.

Här afbröt Berglund. — Hvilken andas barn har du nu blifvit, gamle Vidlund, då du alldeles tyckes hafva glömt den så träget på Nääs ljudande maningen: »tala konkret, inga abstraktioner!»

— Ursäkta, anmärkningen är verkligen befogad. Hvad jag ville uttrycka var detta, att hvad man till en början fick klart för sig på Nääs var önskvärdheten, ja kanske nödvändigheten af att vid slöjdundervisningen icke låta slumpen utan eftertanke och erfarenhet vara rådande, och att sålunda slöjdundervisningen i likhet med all annan undervisning borde följa en bestämd metod. Mindre klart var däremot, huru ett dylikt metodiskt tillvägagående rätteligen borde vara beskaffadt, hvilka grundsatser, som därvidlag borde vara bestämmande, i hvilken ordning arbetena borde utföras, om ritningar eller modeller borde tjäna till förebilder, i hvilken ordning och på hvilket sätt verktygen borde inöfvas, beskaffenheten af de utförda föremålen med mera och liknande.

— Jag undrar dock, hemställe Larsson dröjande, om icke Vidlund här i viss grad blandar ihop metod och system. Egentligen talar man ju oftare om Näässystemet än om Nääsmetoden.

— Ja till och med om det allena saliggörande Näässystemet, yttrade Dalsjö försmädligt.

— Till och med det, högg Berglund in. Det är märkvärdigt, att alltid när en mer än vanligt kvick människa slungar ut ett dylikt slagord i världsrymden, så finns det alltid lika kvicka människor till hands, som fånga upp bollen med sitt snilles rakket, färdiga att sedan vid gynnsamma tillfällen gifva bollen ny fart. »Det allena saliggörande Näässystemet» är ett sådant lika kvickt som pietetsfullt uttryck. Må den snillrike uppfinnarens skugga aldrig förminskas!

August Abrahamsons Stiftelse. På grund af de många redan inkomna ansökningarna kommer vid Nääs Slöjdlärareseminarium, förutom kursen n:r 12, under stundande sommar ytterligare en kurs för utbildande af lekledare att anordnas.

Denna kurs n:r 13 fortgår under fyra veckor, nämligen från 30 juli till 26 augusti. Kursen, som afser bibringandet af kännedom om pedagogisk friluftslek, omfattar dels föreläsningar och diskussioner, dels förfärdigandet af enklare lektyg och dels, såsom hufvudsak, praktiska öfningar på lekfältet. Undervisningen är kostnadsfri, medan afgift för mat och bostad utgår med omkring 46 kronor för hela kursen. Endast lärare och lärarinnor, som redan ägnat sig åt undervisning, kunna få deltaga i kursen. Ansökningar, ställda till Styrelsen för August Abrahamsons Stiftelse, Nääs, *Floda Station,* böra åtföljas af legitimationshandlingar (i bestyrkta afskrifter) samt för kvinnliga sökande äfven af läkarebetyg.

Bildande förströelser.

En dag i december månad sistlidet år kom jag att läsa ett varmhjärtadt upprop från Karlstadstidningens redaktör, herr Mauritz Hellberg, hvaruti han föreslår uppbyggandet inom hvarje landtförsamling af, hvad han kallar, ett *folkets hus.* Att utgöra en samlingsplats för kulturella sträfvanden, för fortsatt undervisning samt för väl behöfliga oskyldiga förströelser skulle vara dess ändamål. Denna tanke gjorde på mig ett starkt intryck, och jag beslöt att oförtöfvadt, om än i liten skala, söka förverkliga densamma till fromma för de till Nääs egendom hörande arbetarefamiljerna. Något särskildt hus behöfde emellertid ej uppföras, då under vintermånaderna seminariets sällskapslokaler stå tämligen lediga.

Stora samlingssalen på »Vänhem» kunde sålunda utan svårighet ställas till förfogande, och vederbörande inbjödos att sammankomma där efter dagsarbetets slut trenne aftnar i veckan, nämligen tisdagar, torsdagar och lördagar. Af denna inbjudning har man träget begagnat sig, dock måhända särskildt på lördagarna, då antalet närvarande plägat uppgå till ett hundratal. Förglömmas bör emellertid icke, att i jämförelse med flertalet andra platser på landsbygden, Nääs kan anses särdeles gynnsamt ställdt genom det värdefulla biträde, som där lämnas af de i kurserna deltagande lärarne och lärarinnorna.

De uppgjorda programmen hafva icke minst af nyssnämnda orsak kunnat blifva ganska omväxlande. Den första halftimmen — de yngre hafva i allmänhet kommit tillstädes kl. 6,30 — har i regel varit anslagen till enklare ringlekar, hvarjämte några folkdanser äfven kunnat inöfvas. Har så följt berättandet af en saga eller uppläsning af ett fosterländskt skaldestycke, ett kortare föredrag, berättelser på bygdemål, pianomusik och grafofonstycken, hvarjämte enstämmig sång mycket träget öfvats. Beträffande föredragen hafva följande ämnen behandlats: Finland, den franska revolutionen, människans själslif, sanningskärlek, George Washington, Shetlandsöarna och trädgårdsskötsel, flera af dessa under en följd af kortvariga föredrag. Med det måhända största intresset har emellertid omfattats förevisningar af skioptikonbilder. Då jag haft tillfälle kunna anskaffa omkring 500 dylika bilder öfver städer och andra orter i Sverige, Norge, Holland, Belgien, Tyskland, Schweiz, England, Frankrike, Italien, Ryssland, Palestina och Kina, hafva dessa förevisningar — mestadels åtföljda af reseskildringar — kunnat göras både omväxlande och i viss mån äfven lärorika. Icke minst gäller detta ett af Señor Joaquin Cabezas från Chile hållet af talrika bilder illustreradt föredrag om detta land.

Hittills vunnen erfarenhet härstädes manar sålunda tvifvelsutan till vidare åtgärder i samma syfte. Naturligtvis kunna ju de rent yttre omständigheterna ställa sig mer eller mindre gynnsamma äfven beträffande denna sida af folkbildningen. Jag tror dock, att man icke minst härvidlag med god vilja och ett praktiskt begagnande af tillgängliga medel städse skall kunna *något godt* åstadkomma.

Otto Salomon.

Ridt Skara—Leckö—Göteborg.

I *Svenska Turistföreningens Årsskrift för 1902* har öfverste Claës Bratt på ett liffullt och intresseväckande sätt skildrat en 1899 företagen färd till häst mellan de båda västgötastäderna Skara och Göteborg. Färden längs den vackra Säfvelångens södra strand ger författaren anledning till efterföljande något oväntade uttalande:

»Jag hör aldrig namnet Nääs utan en känsla af harm; detta af den anledningen, att man städse får höra detta berömda slöjdinstitut angifvas såsom upphof till den svenska skolslöjden. Knappast kan man numera öppna en tidning, utan att möta denna uppgift, som för rörelsens verkliga upphofsmän måste kännas allt utom uppmuntrande.

Nääs är nämligen så långt ifrån att vara denna rörelses upphof, att det snarare kan anses som en af dess motståndare.

Nääs' seminarium verkade nämligen först en lång tid uteslutande för utbildande af särskilda slöjdskollärare samt ställde

sig till en början ganska tviflande gent emot förslagen om slöjdens införande såsom läroämne i våra folkskolor och elementarläroverk. Dessa förslag utgingo återigen — sit venia verbo — från just den, som nedskrifver dessa rader, och de män, som i främsta rummet visade sig äga blick för desammas innebörd och som med intresse togo del af de praktiska försök med deras tillämpning, som för 27 år sedan begynte utföras i Karlstads folkskollärareseminarium och i några värmländska m. fl. folkskolor, voro dåvarande rektorn, sedermera *kanslirådet Kastman*, *statsrådet Carlson* samt *landshöfdingen grefve Sparre;* och det var *dessa*, som upptogo idéerna i fråga och satte dem igenom.

Först senare anslöt sig Nääs till rörelsen; men efter detta omslag har det, som hvar man vet, *verkat ofantligt till skolslöjdens fromma*, dels genom sina populära slöjdkurser för folkskollärare, dels och icke minst genom att göra det svenska skolslöjdsystemet kändt och uppskattadt i utlandet.

Flerfaldiga gånger har jag passerat Nääs, ja, jag har till och med ett par gånger ridit fram till själfva gården, men jag har aldrig kunnat förmå mig att besöka slöjdskolan, ehuru detta skulle hafva intresserat mig ofantligt samt ehuru jag kanske borde känt mig obligerad därtill af den artighet, som visats mig, genom att man, bland andra slöjdens främjare, där låtit uppsätta mitt porträtt.»

Vi bedja att till ofvanstående få foga några bemärkningar. Den intressanta skildringens högt ärade författare säger, att namnet Nääs städse hos honom förbinder sig med en känsla af harm, emedan Nääs med orätt angifves såsom upphof till den svenska skolslöjden. Alldeles frånsedt den uppenbara öfverdriften, att man numera knappast kan öppna en tidning utan att möta detta påstående — en öfverdrift, som herr öfverste Bratt säkerligen icke ens själf tolkar efter ordalydelsen — våga vi påstå, att här ett missförstånd föreligger. Så vidt oss är bekant, angifves visst icke Nääs hvarken i tidningsuppsatser eller annorstädes såsom upphofvet till den svenska skolslöjden, men väl såsom den plats, där den pedagogiska slöjden först satts i system och blifvit metodiskt anordnad. Detta är gifvetvis en väsentlig skillnad. Den förra uppgiften skulle vara historiskt felaktig, medan den senare väl icke kan frånkännas hvarje berättigande. Huruvida förslagen om slöjdens införande såsom undervisningsämne i våra folkskolor och elementarläroverk verkligen först utgått från numera öfverste Bratt, våga vi icke afgöra. Meningarna härom tyckas i alla händelser vara minst sagdt delade; så har ju exempelvis en författare helt nyligen på fullt allvar såsom upphofsman till denna tanke angifvit *rektor Palmgren i Stockholm*. Ovedersägligt är däremot, att i februari 1876 — sålunda väl ändå inte »för 27 år sedan» — gymnastikläraren vid Karlstads seminarium löjtnant Claës Bratt började meddela undervisning i slöjd åt seminariets elever, och att han uti detta sitt banbrytande arbete vann kraftigt understöd af läroanstaltens rektor, Carl Kastman. Ovedersägligt är äfven, att samme löjtnant Bratt i en afhandling, *Handaslöjden i folkskolan*, på ett synnerligen talangfullt och öfvertygande sätt tager till orda för pedagogisk slöjds införande såsom obligatoriskt undervisningsämne icke allenast i samtliga folkskollärareseminarier utan äfven i alla folkskolor och s. k. elementarläroverk. Med denna förtjänstfulla afhandling, enligt uppgift utarbetad redan 1875, deltog löjtnant Bratt i en af Elfsborgs Läns Slöjdförening 1877 anordnad pristäflan rörande ett tillfredsställande svar på frågan: »Kan slöjdskolan med folkskolan förenas?» Afhandlingen tillerkändes första priset och blef följande år genom föreningens försorg offentliggjord i *Slöjdskolan och Folkskolan II*.

Att såväl det ena som det andra i väsentlig mån verkat främjande på slöjdundervisningsrörelsen i vårt land har ofta, och detta icke minst på Nääs och från Nääs, blifvit framhållet. Den förtäckta antydning, herr öfverste Bratt låter komma till uttryck, att Nääs Slöjdlärareseminarium skulle sökt tillvälla sig en förtjänst, som icke tillkommer detsamma, är nog åtminstone i detta fall orättvis. Orättvist och ingalunda med verkliga förhållandet öfverensstämmande är likaledes påståendet, att Nääs bör anses snarare som en motståndare än ett upphof till den svenska skolslöjden. Herr öfversten stöder detta sitt påstående dels på sakförhållandet, att man på Nääs till en början lade an på utbildandet af särskilda slöjdskollärare, dels på den uppfattningen, att man på Nääs från först af ställde sig ganska tviflande gent emot förslagen om slöjdens införande såsom ett undervisningsämne i våra folkskolor och elementarläroverk. Intet af dessa skäl torde vid närmare granskning visa sig hållbart. Påståendet att Nääs skulle motarbetat den nuvarande slöjdundervisningsrörelsen genom att till en början koncentrera sig på utbildandet af särskilda slöjdlärare (den första slöjdkursen för folkskollärare hölls dock redan 7 januari—10 februari 1878) är ungefär liktydigt med ett påstående, att den, som anlägger landsvägar, därigenom visar sig hafva varit motståndare till järnvägstrafiken. Järnvägar äro tvifvelsutan ypperliga befordringsleder, men landsvägar äro icke heller alldeles att förakta. De äro ännu den dag i dag är bra att hafva, icke minst vid ridturer, och de voro af än större betydelse före järnvägarnas tid. Utbildandet af särskilda slöjdlärare kan i vissa fall till och med nu hafva sitt berättigande och hade det säkerligen än mera för 27 år sedan, såsom ett nödvändigt steg i riktning mot slöjdens införande bland folkskolans öfningsämnen.

Hvarifrån herr öfversten fått sin uppfattning, att man på Nääs »ställde sig till en början ganska tviflande gent emot förslagen om slöjdens införande såsom läroämne i våra folkskolor», är det omöjligt att utan närmare ledning kunna förstå. Ur de vid ifrågavarande tid från Nääs utgifna skrifterna kan icke gärna en dylik uppfattning vara hämtad, då i dem just samma åsikter häfdas, som de af herr öfversten själf förfäktade. Skillnaden ligger endast uti olika meningar, huruvida slöjden borde göras obligatorisk eller ej. Redan i *Plan för det tillämnade slöjdlärareseminariet å Nääs*, införd i Kongl. Landtbruks-Akademiens tidskrift för år 1874, finnes tanken på slöjden såsom ett *folkskolans* öfningsämne tydligen uttalad. Dess § 1 har nämligen följande lydelse: »Läroverkets ändamål är att meddela undervisning åt samt utbilda ynglingar, lämpliga att utgå såsom lärare vid med folkskolor förenade eller ock självständiga slöjdskolor.» En under anordning varande läroanstalt, som stått tvekande, ja rent af velat motarbeta slöjdundervisningens införande i *folkskolorna*, hade väl knappast satt detta införande såsom sitt förnämligaste syfte.

Vi tro oss nu hafva visat, att herr öfverste Bratts känsla af harm gent emot Nääs, som dock efter förmåga söker och städse sökt verka just i den af honom förordade riktningen, är, åtminstone af anförda orsak, fullkomligt obefogad. Vi våga därföre uttala den förhoppningen, att herr öfversten låter denna känsla af harm fara, samt att nästa gång han tyglar sin trogne »*Hassan*» längs Säfvelångens södra strand, herr öfversten svänger upp till själfva läroanstalsen. Han skall där icke allenast få se sin bild pryda föreläsningssalens vägg utan äfven få höra, att de goda uppslag, han på sin tid gifvit på den pedagogiska slöjdens område, fortfarande äro högt skattade.

GÖTEBORG. Göteborgs Handelstidnings Aktiebolags tryckeri. 1902.

GÖTEBORGS STADSBIBLIOTEK